

Oslo

Byrådsavdeling for utdanning

Retningslinjer for styrerressurs

Gjelder for kommunale barnehager i
Oslo

Innledning

Styrerrollen har endret seg vesentlig de siste ti årene med nye oppgaver og krav. Regelverket er styrket med tydeligere krav til kvalitet, barnehagene har blitt større og det har vært en økt profesjonalisering og digitalisering. I en sektor som har endret seg stort over tid og som skal være i kontinuerlig utvikling, er styrers rolle for kvaliteten i barnehagen særlig viktig. Styrer sitter med nøkkelen til å sikre god ledelse, et fungerende utviklings- og endringsarbeid i barnehagen og for å sikre et godt tilbud til barna.

Forankring i regelverket

Styrers ansvar, rolle og oppgaver er regulert i barnehageloven, forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjoner og i rammeplan for barnehagen.

Barnehageloven § 24 stiller krav til styrer og bestemmelsen fastslår at barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse (barnehageloven). Hva som kreves for å ivareta kravet i barnehageloven (§ 24) henger sammen med kravene i rammeplanen. Hva dette innebærer er utdypet i rammeplanen.

I august 2023 trådte det i kraft en ny bestemmelse om krav til styrer i *forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager*. Hovedregelen er at hver barnehage skal ha en styrer og styrer skal ha *daglig kontakt* med og oppfølging av hver barnehage, jf. § 4. Formålet med den nye bestemmelsen er å sikre tilstedeværelse av styrer i barnehagen gjennom å tydeliggjøre unntak fra hovedregelen (forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjoner i barnehager). Med tilstedeværende styrere menes at styrerne skal ha daglig oppfølging av hver barnehage og være til stede i barnehagen sammen med personalet.

Barnehageloven

§ 24. Styrer

Barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse.

Barnehagen skal ha en daglig leder som har utdanning som barnehagelærer eller annen høyskoleutdanning som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse.

Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager

§ 4. Krav til styrer

Hver barnehage skal ha en styrer. Styrer skal ha daglig kontakt med og oppfølging av hver barnehage. Barnehager kan unntaksvis samarbeide om styrerressurs eller ha felles styrerressurs med andre barnehager, dersom slik organisering ikke fører til reduksjon av styrerressursen for hver enkelt barnehage. Det må være forsvarlig avstand mellom barnehagene og organiseringen må ikke gå på bekostning av kvaliteten på barnehagetilbudet.

Rammeplan for barnehagen

Ifølge rammeplan for barnehagen er styreren er gitt det daglige ansvaret i barnehagen; pedagogisk, personalmessig og administrativt. Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse. Styreren skal sørge for at personalet får ta i bruk sin kompetanse (s. 16).

Styrers ansvar, rolle og oppgaver

Styrer har et tredelt ansvar innenfor områdene pedagogikk, personaloppfølging og administrasjon. Ekspertgruppen om barnehagelærerrollen (Kunnskapsdepartementet 2018) peker på noen tendenser som vil prege styrerrollen fremover; styrer blir i større grad leder av et profesjonsfellesskap, endringsleder, organisasjonsbygger, nettverksdeltaker innen oppvekstfeltet (oppvekstreformen) og IKT-leder. Dette gir et stort press på styrerrollen.

Tilstedeværelse har stor betydning for styrerrollen. Barnehager som ikke har tilstedeværende styrer kan ha utfordringer med felles utviklings- og endringsarbeid, som innebærer at det kan være store forskjeller mellom avdelinger/baser innad i barnehagen (Hernes mfl. 2021). Synlig og engasjert ledelse trekkes frem som en svært viktig årsak til at ansatte velger å bli i jobben (Oxford Research 2022).

Oppfølging av regelverket

En hovedregel i regelverket er at hver barnehage skal ha en styrer, og det er krav om daglig kontakt og oppfølging av barnehagen. I forarbeid til barnehageloven er det tre hensyn som er gjeldende for prinsippet om én styrer per barnehage; oppfølging av det pedagogiske arbeidet, oppfølging av kvalitet og at foreldre og ansatte skal ha en styrer å forholde seg til (Haakestad mfl. 2015).

Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse. Dette innebærer at styrer må sørge for at barnehagen utarbeider pedagogiske planer i tråd med rammeplanens innhold. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse, og styrer må sørge for at personalet har den kompetansen som skal til for å oppfylle rammeplanens intensjon. Styrer må være godt kjent med personalet og barnegruppens behov.

Det er viktig at barnehagen bidrar til å støtte opp om foreldre i deres rolle, og sikre innsikt i og forståelse av barnehagens arbeid. Et godt samarbeid mellom barnehager, foreldre og støttetjenester kan bidra til å sammen utvikle en mest mulig inkluderende barnehagehverdag for alle barn. Det er et mål at Oslo kommune skal arbeide forebyggende, tverrfaglig og sektorovergripende, jf. Strategi for å fremme gode oppvekstvilkår i Oslo.

Unntaksvis kan barnehager samarbeide om styrerressurs, men i loven presiseres det at denne unntaksbestemmelsen ikke kan benyttes alene til å redusere kostnader i barnehagen. Hvis man unntaksvis vil samarbeide om styrerressurs er det en forutsetning;

- at organiseringen ikke skal føre til reduksjon av styrerressurs
- at det er hensiktsmessig avstand mellom barnehagene¹
- at styrerteamet har daglig kontakt og oppfølging av hver barnehage, i utgangspunktet ved fysisk tilstedeværelse i barnehagen
- at styrer kan ivareta de oppgavene som er tillagt stillingen i forskrift om rammeplan
- at normen for pedagogisk bemanning og norm for grunnbemanning må overholdes

Årlig vurdering

Barnehageeier må foreta en årlig vurdering av styrerressurs i barnehager hvor det er delt styrerressurs, har vært større endringer eller hvor det er forslag om delt styrerressurs. Disse må vurderes enkeltvis. Dette for å være trygge på at kravene i barnehageloven og rammeplanen innfris og at hver barnehage har tilstrekkelig ledelse. En årlig vurdering av styrerressurs vil også bidra til bevisstgjøring i forhold til organisering og prioritering av ressurser. Vurderingen skal sendes til barnehagemyndighet som en orientering, da det er barnehagemyndighetens ansvar å gi veiledning og vurdere god etterlevelse av barnehageloven.

Litteraturliste

Hernes, L., Myrvold, T. M., Gulpinar, T., Os, E., Winger, N. & Hatleskog Zeiner, H. (2021). *Mulighetenes barnehage – Kvalitet i Oslo kommunes barnehager*. Oslo: NIBR/BLU 2021.

Haakestad, H., Bråten, M., Steen Jensen, R. og Svalund, J. (2015). *Tidsbruk i barnehagene. Rapportering, organisering og ledelse*. Oslo: Fafo.

¹ I forskrift om endring av forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehagen utdypes det at avstand ikke går ut over kvaliteten på barnehagetilbudet, kravet til oppfølging eller andre oppgaver som er lagt til stillingen i barnehageloven § 24 og forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Kunnskapsdepartementet (2018). Barnehagelærerrollen i et profesjonsperspektiv – et kunnskapsgrunnlag. Ekspertgruppen om barnehagelærerrollen

Oslo kommune (2023). Strategi for å fremme gode oppvekstvilkår i Oslo

Oxford Research (2022). *Innsatskartlegging av rekrutteringsprosessen til kommunale barnehager i levekårsutsatte områder i Oslo kommune.*

Utdanningsdirektoratet (2022). Høring - forslag til ny bestemmelse om krav til styrer i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager [Høring - forslag til ny bestemmelse om krav til styrer i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager \(udir.no\)](#)

Regelverk

Barnehageloven [Lov om barnehager \(barnehageloven\) - Lovdata](#)

Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjoner [Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager - Lovdata](#)

Rammeplan for barnehagen (2017) [Rammeplan for barnehagen | udir.no](#)